

Ds Richard Vissinga

Matteüs 13, 44-52 en Genesis 12, 1-9

Opstandingskerk 27-07-2014

Lieve gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Afgelopen woensdag, dag van nationale rouw. Een volk in diep verdriet gedompeld.

Een stijlvolle, indrukwekkende aankomst van de eerste veertig kisten in Eindhoven.

In aanwezigheid van de koning en de koningin.

En mensen, zo veel mensen, die meeleeften. Door de vlag halfstok te hangen, door stil te zijn, bloemen te leggen, te schrijven of te tekenen in een condoleantieregister. Langs de weg. Door intens de televisieuitzending te volgen.

'We kennen ze niet, de slachtoffers of hun nabestaanden', zei iemand, 'maar toch voel ik me zo met hen verbonden.'

Zoveel mensen, intens met elkaar verbonden, zoveel verschillende mensen, maar op dat moment een eenheid. Een land, een volk, een koninkrijk in rouw gedompeld.

Daarnet lazen en hoorden we woorden van Jezus. Over het koninkrijk van de hemel.

Daarover ging het de afgelopen weken ook al. In de gelijkenis van het zaad. In de vraag waar we dat koninkrijk vinden. In die andere gelijkenis over het geduld van de heer met al dat onkruid tussen de tarwe.

En vanmorgen weer een paar gelijkenissen. Van de schat in de akker, de parel van de koopman, het sleepnet met al die goede en die slechte vissen. En van die huismeester die uit zijn voorraadkamer nieuwe en oude dingen tevoorschijn haalt.

Wij maken allemaal deel uit van het koninkrijk der Nederlanden. Maar Paulus zegt, dat wij ons burgerschap in de hemel hebben, deel uitmaken dus van het koninkrijk van de hemel.

En Jezus leert ons bidden: uw koninkrijk kome.

Wat bedoelt Jezus met het koninkrijk van de hemel?

Laten we vooraf elk misverstand wegnemen: Jezus bedoelt daar niet de hemel mee. Niet het leven na dit leven. Trouwens, over de hemel spreekt de Bijbel nauwelijks. Het gaat in de Bijbel en ook in het optreden en de woorden van Jezus over déze aarde en over dít leven.

'Kom tot inkeer, want het koninkrijk van de hemel is nabij', roept Johannes de Doper de mensen toe in de woestijn.

En nadat hij veertig dagen in de woestijn heeft doorgebracht begint Jezus zijn verkondiging met dezelfde woorden: 'Kom tot inkeer, want het koninkrijk van de hemel is nabij.'

Wat Jezus bedoelt zien en horen we in wat volgt. Woorden over een nieuwe manier van leven. Over het doen van meer dan het gewone. Overvloedige gerechtigheid betrachten. U weet wel, de andere wang toekeren als je op de ene bent geslagen. Geen kwade gedachten koesteren jegens anderen. Niet alleen je vrienden liefhebben, maar je vijanden.

In het koninkrijk van de hemel gaat het er anders aan toe dan wij gewend zijn.

Daar stapt een vijand van zijn ezel om een man te helpen die in elkaar geslagen is.

Dat hijzelf een Samaritaan is en het slachtoffer een Jood maakt niet uit. Daar ligt een mens in nood. Etnische, culturele en zelfs religieuze scheidslijnen vallen weg.

Daar is een vader, die aan de jongste van zijn beide zonen nu al zijn erfdeel toevertrouwt als hij daarom vraagt. En die hem later, als hij platzak en berooid met hangende pootjes weer thuiskomt, feestelijk onthaalt, tot ergernis van zijn oudste broer.

Daar is een koning die een slaaf de immense schuld die hij heeft opgebouwd, kwijtscheldt.

Daar is een boer die met wijdse gebaren zaad uitstrooit. Hij maakt zich er geen zorgen over dat tweederde niet zal opkomen. Hij vertrouwt op dat één derde deel: dat zal veel vrucht voortbrengen.

In het koninkrijk van de hemel, daar gaan blinden weer zien, doven weer horen, verlamden weer lopen, worden zelfs doden opgewekt.

Toekomst die inbreekt in het heden, in ons dagelijks leven. Licht dat het duister doordringt.

Het gebeurt hier en nu al. Voor wie het zien, voor wie het horen wil. Voor wie er naar wil leven.

Het is met het koninkrijk van de hemel als met een schat die verborgen lag in een akker. Als met een koopman die op zoek was naar mooie parels.

Ik moet denken aan wat die monnik me vertelde toen ik hem vroeg hoe hij ertoe gekomen was om in te treden in de kloostergemeenschap. Hij was bezig geweest met het opbouwen van een grootse carrière als musicus. Hij reisde de hele wereld over en gaf concerten op beroemde podia. Totdat hij met een paar vrienden, zo maar toevallig dit klooster bezocht. Hij werd als door de bliksem getroffen. Hij wist: dit gaat over mij. Hier vind ik het antwoord op mijn diepste verlangens. Hij gaf zijn oude bestaan op en trad in. 'Ik kon geen weerstand bieden aan de liefde van God, waardoor ik hier geraakt werd', zei hij. Sindsdien is hij een van de dragende stemmen van het koor in het klooster.

Bij de schat in de akker en de parel van de koopman moet ik denken aan Abram, die door de Heer geroepen werd om weg te trekken uit zijn land, zijn familie te verlaten en te gaan naar het land dat de Heer hem zal wijzen. En Abram ging weg zoals de Heer hem had opgedragen.

Wie niet begrijpt hoe zoiets kan gebeuren wordt geholpen door een kort verhaal dat de rabbijnen over deze geschiedenis vertelden. Zij konden ook niet begrijpen dat de Heer zo direct kon spreken en een mens zo duidelijk de stem van de Heer kon vernemen en daarnaar handelen.

Ze vertelden van Abram, die zat op te passen in de winkel van zijn vader. Je kon er allemaal beeldjes kopen van de god van die buurt daar. De mensen konden het thuis neerzetten. Ze dachten: als we maar aardig doen tegen zo'n beeldje, dan zal onze god wel aardig voor ons wezen. Dat hadden ze al jaren zo gedaan. Dat gaf al die tijd een veilig gevoel.

Maar Abram was een vreemde jongen. Eigenlijk geloofde hij er niet in, in al die beelden. Hij dacht: eigenlijk geloof ik helemaal niets.

Toen kwam er een vrouwtje binnen met een taart. 'Die heb ik zelf gemaakt', zei ze. 'Geef hem maar aan het beste godenbeeld dat je in de zaak hebt.'

Toen ze weg was, werd Abram kwaad. Hij had er geen zin meer in om zijn hele leven in deze winkel te zijn. Hij sloeg alle beelden in elkaar. Met een grote stok. Eén beeld liet hij heel.

Zo zat hij tussen de scherven toen zijn vader terugkwam. 'Wat is hier aan de hand, wat is er gebeurd?' riep die.

'Tja', zei Abram. 'Een dame bracht een taart voor de godenbeelden hier. En toen kregen ze me toch slaande ruzie. Ze hebben mekaar allemaal in elkaar geslagen. Alleen die ene bleef over.'

'Kom nou', riep vader. 'Godenbeelden kunnen toch niets.'

'Zie je wel', zei Abram, 'je gelooft er zelf ook niets van. Nou, ik doe er niet meer aan mee.'

'Pak maar in wat je nodig hebt, we gaan hier weg', zei Abram thuis tegen Sara. Hij haalde de grote koffer van de kast en begon.

'Waarom eigenlijk, als ik vragen mag?' zei Sara.

'Ik geloof dat er ergens een land moet zijn, waar je op een andere manier met God kan leven dan ze hier doen. Ik ga zoeken', zei Abram.

'Mooi is dat', zei Sara, 'omdat jij je zo'n mooi idee over God in je hoofd haalt, moet ik maar braaf inpakken en met je meegaan? Nee, stil maar. Goed, ik ga wel met je mee. Waar jij heengaat, ga ik ook.'

Zo kan het gegaan zijn. Geraakt worden door God, een diep verlangen dat vervuld wordt.

Voor Abram: opbreken, op zoek gaan, op weg gaan. In ieder leven gaat het weer anders.

De meesten van ons zijn aan het begin van hun leven gedoopt, door hun ouders meegenomen naar de kerk. Hebben thuis leren bidden, lezen uit de bijbel. En zijn het als zo waardevol en kostbaar gaan ervaren, dat ze hun leven hebben ingebed in deze geloofstraditie.

Of hebben later ontdekt dat het geloof dat zij van huis uit hebben meegekregen hen niet meer aansprak. Of zijn teleurgesteld geraakt in de kerk, in mensen van de kerk. En hebben de kerk verlaten en het geloof vaarwel gezegd.

Nu moeten we oppassen. Want de derde kleine gelijkenis van het koninkrijk van de hemel van vanmorgen gaat niet over hen. Het sleepnet vol met goede en slechte vis - dat zijn niet gelovigen en ongelovigen, kerkgangers en onkerkelijken. Jezus zegt: de slechte vis, dat zijn de kwaadwilligen en de goede vis, dat zijn de rechtvaardigen.

Laten we proberen niet te denken aan concrete mensen zoals u en ik. Want bij ons lopen ze zo door elkaar heen. Kwaadwilligheid en rechtvaardigheid. Niet te scheiden van elkaar.

Laten we denken aan wat de gelijkenis van de vorige week ons leerde: onkruid tussen de tarwe.

De Heer laat ze samen opgroeien tot de oogst. Dan wordt het onkruid gescheiden van de tarwe,

in het vuur geworpen en verbrand. Het kwaad zal worden weggedaan. Het kwaad op deze wereld dat voortdurend en overal zulke diepe sporen trekt, dat zal er uiteindelijk niet meer zijn.

Wie leerling is geworden in het koninkrijk van de hemel lijkt op een huismeester die uit zijn voorraadkamer nieuwe en oude dingen te voorschijn haalt.

Het oude is niet verouderd. Het waardevolle en kostbare doet opnieuw dienst.

En het nieuwe komt erbij. Oude en nieuwe dingen samen.

Het koninkrijk van de hemel - dat is het leven hier en nu waarin het koningschap van God doorbreekt, voelbaar, hoorbaar en zichtbaar wordt.

Dat gebeurt, hoe kan het ooit anders? in de omgeving, in de woorden, in de daden, in het gedrag, in de levenshouding van wie door God geraakt zijn.

Jezus' gelijkenissen leren ons dat het er dan anders aan toegaat dan we gewend zijn.

Dan treden mensen elkaar ruimhartig en met respect tegemoet; dan is er oog en aandacht voor het kleine en kwetsbare. Dan is er een meeleven tot in de diepte van het bestaan.

Wat was het een bijzondere ervaring deze week om in het aangezicht van de dood en van zoveel ellende ook zoveel goeds te ervaren in de betrokkenheid van al die mensen op slachtoffers en nabestaanden van de ramp.

Amen